

Helle Thorning-Schmidts grundlovstale

Taler

Helle Thorning-Schmidt
Formand for
Socialdemokratiet

Dato

5. juni 2007

Sted

Terndruplund

Sikke et vejr – sikke en dag og sikke et dejligt sted at mødes.

Jeg har glædet mig til at fejre festdagen for vores grundlov netop her i Terndruplund, der har så flotte og stolte traditioner på netop denne dag.

Jeg er også glad for at være på programmet sammen med udenrigsminister Per Stig Møller. Vi er som bekendt ikke altid enige Per, men det ændrer ikke på, at jeg har respekt for dig som politiker og udenrigsminister, så det er en ekstra bonus at være sammen med dig denne dag.

Vi har en god grundlov i Danmark. Den kan for mange måske være lidt svært tilgængelig, og selvfølgelig har den mangler. Ingen eller intet er perfekt, og derfor skal vi også blive ved med at sætte vores grundlov til debat og være parate til forandringer, når tiden kræver det.

Men grundlæggende kan vi være stolte af vores grundlov. Den har også i dag

meget at byde det danske samfund.

Vi fejrer i dag junigrundloven fra 1849.

Men hvert år når vi gør det, kan jeg ikke lade være med at tænke på den anden junigrundlov fra 1915, der for mig at se gør det til en rigtig grundlov.

Det var dengang kvinderne endelig fik valgret til Rigsdagen.

Det skete efter, at kampen om den demokratiske ligestilling havde raset i årtier. For mig at se var det en helt speciel glædens dag i Danmarkshistorien, og på mange måder var netop kvindernes valgret en naturlig konklusion på den oprindelige grundlov fra 1848. Det var her, at vi fik alle med – også kvinder og tyende fik opfyldt drømmen om at være med i den demokratiske proces.

Det er en banal, men eviggyldig vigtig pointe, at når mennesker først bliver borgere og får smag for demokratiet, så vil de have mere. Mennesker vil have indflydelse og vil inddrages i samfundets udvikling og liv. Heldigvis for det.

Sådan var det også med kvindernes indflydelse og deltagelse i samfundslivet. De

ville have mere. Og det var mange da også grundigt nervøse for i slutningen af 90'erne. Altså 1890'erne.

Hør blot et nok ganske tidstypisk citat fra en mandlig bestyrer af et andelsmejeri på Møn dengang i 1890'erne, der er citeret for at have sagt:

”Det fejlgreb, at Kvinder ogsaa skal sættes til at bestyre Mejerier, maa betragtes som et af Fremskridtets onder, lige saa vel som det, at de skal være Jurister, Læger og hvad de nu ellers kan hitte på. Maaske de ogsaa snart vil i Rigsdagen ?Nej lad os bare vare os for at komme til at styres efter kvindeluner, thi ellers gaar det galt for Mandfolkene.”

På sin vis kan man jo sige, at den gode mejeribestyrer fik ret – for ja kvinderne ville mere. Vi ville være jurister, læger ja endda i Rigsdagen, og nu er der endda en kvinder, der byder ind på at blive statsminister i Danmark.

Jeg tillader mig nu at mene, at sidstnævnte nyskabelse vil kunne blive godt for mandfolkene.

Når jeg gør lidt ud af dette med kvinders indtog i samfundslivet på denne grundlovsdag, så er det fordi, jeg gerne vil have, at vi igen fokuserer mere på, om vi har alle med i vores demokrati og samfundsudvikling her i landet. Og at vi seriøst diskuterer, hvordan vi kan sikre, at alle kommer med.

På overfladen har det måske ikke så meget med grundloven at gøre, og så alligevel. For nok har det ikke så stor en betydning for selve grundloven, dens ord og dens paragraffer. Men vi må aldrig se snævert på grundloven. Grundloven fungerer i et samspil med samfundet, de to hænger uløseligt sammen. En stærk grundlov giver et stærkt samfund. Og et stærkt samfund giver en stærkere grundlov.

Et demokrati skal ikke kun kendes på borgernes formelle rettigheder og samfundets formelle spilleregler. Vi kan sagtens skabe et samfund, der på overfladen ser ud, som det skal, og hvor vi alle, i hvert fald i teorien deler de samme rettigheder.

Men det er ikke godt nok.

Et moderne demokrati skal kunne mere end blot give borgerne de samme rettigheder og muligheder på det teoretiske plan. For mig er det helt afgørende at fri og lige adgang til viden og uddannelse og demokratisk indflydelse bliver målt i menneskers virkelighed – i menneskers hverdag. Det er der, vores demokrati står sin prøve.

Ser vi på virkelighedens Danmark, så står vi i dag foran uhyggeligt store udfordringer. Lad mig pege på den, jeg mener, er den største:

Vi kan i dag konstatere, at når det gælder uddannelse og integration af unge med anden etnisk baggrund end dansk, så har vi fejlet. Vi har fejlet i en sådan grad, at vi helt reelt står med risikoen for, at vi for første gang i Danmarkshistorien risikerer at tabe en hel generation af danskere med anden etnisk baggrund end den danske. Sker det, så vil det ryste samfundet voldsomt.

Virkeligheden er, at mere end hver anden ung i Danmark med anden etnisk minoritetsbaggrund end dansk forlader skolen uden at kunne læse, skrive eller regne godt nok. For danske børn er det næsten hver 5. unge, der forlader skolen med samme problemer. Begge tal er alt for høje.

Accepterer vi den udvikling uden at skride ind her og nu, så blåstempler vi samtidig den negative sociale arv, og dermed at børn og unge i Danmark ikke har lige muligheder – heller ikke for at være deltagende samfundsborgere. Det vil være en tragedie for de unge og for deres familier, og det er en potentiel katastrofe for vores demokratiske samfund.

Der skal sættes massivt ind på en lang række områder på alle niveauer.

Jeg tror, at vi skal begynde at søge løsninger, mens børnene er helt små, i pasningen af de mindste børn. Lad mig komme med et par bud herpå.

Vi skal som samfund ikke blot sige ”nå” og lade stå til, når børn holdes ude af pasningsordninger og bliver passet derhjemme, hvis det betyder, at det går ud over barnets tarv, udvikling af sociale evner og evnen til at lære det danske sprog som sit modersmål.

Selv om det kan føles anmassende, må vi som samfund alligevel banke på. Og det i bogstavelig forstand. Vi skal påtage os et reelt ansvar og følge op med handling, når det er nødvendigt.

Samtidig skal vi udvikle vores skole, så den indrettes til bedre at kunne bakke op om de svageste børn på deres vilkår, vel at mærke, uden at det går ud over de stærke børn og deres behov for læring.

Vi socialdemokrater har foreslået en helhedsskole, som kan sikre en bedre sammenhæng mellem leg, læring, idræt, sund mad, samtale, lektier osv. Vi skal sikre skolen bedre muligheder for at kunne fylde lidt mere i de unges liv. Det er også derfor, at vi skal satse langt stærkere på den danske folkeskole.

Men jeg mener, at vi skal gå længere endnu. Vi skal turde tage fat om et af de spørgsmål, der normalt er ganske ømtåleligt at diskutere. Vi skal sikre, at der ikke er klasser med mere end halvdelen af tosprogede børn. Og hvorfor så lige halvdelen? Simpelthen fordi en ny interessant undersøgelse fra Rockwool Fonden viser, at antallet af tosprogede børn i skoleklasserne betyder noget for,

hvor meget de lærer.

Men det er ikke nok at fokusere på børnene, vi skal også inddrage forældrene mere – især dem med anden etnisk baggrund end dansk – i samværet omkring børnene og skolen. De skal med i forældresamarbejdet og det sociale liv omkring skolen, for også på den måde at sikre dem indblik i alle de skrevne og uskrevne regler, som driver vores skole og uddannelsesliv.

Det gælder om, at vi som samfund bliver bedre til at slippe berøringsangsten og begynder at tage fat på de udfordringer, der møder indvandrerfamilier og familier med store sociale problemer.

Det kan vi godt gøre uden, at det handler om bebrejdelser og fordømmelse. Og uden at tale nedsættende om andre mennesker og andre kulturer.

Det haster med at få løst denne enorme udfordring. Den bliver ikke mindre fremover. Det demokratiske problem i, at vi i Danmark har børn, der efter ni års skolegang ikke kan læse og skrive ordentligt, vil kun blive større.

Det er synd for børnene og for de unge, der møder voksenlivet med langt ringere forudsætninger, end de fleste af deres jævnaldrende gør det. Og det er synd for vores demokrati, at ikke alle har reel mulighed for at deltage og tage ejerskab.

Det vil være en historisk fiasko for et af verdens ældste demokratier.

Danmark har ikke råd til at tabe en generation af nydanske unge på gulvet. Derfor inviterer jeg alle i Danmark til en national dialog om denne store samfundsudfordring – en dialog uden partipolitiske kampe eller drillerier.

Udfordringen er simpelthen for stor – problemet er ganske enkelt for afgørende til, at vi ikke finder veje til at løse det sammen på tværs af partierne.

I det hele taget er tiden inde til, at vi her i landet begynder at se på, hvordan vi samarbejder om løsning af danskernes udfordringer. Vi må aldrig glemme, at vi, der er folkevalgte, netop er valgt af folket til at tjene dem og hjælpe dem med at få de bedste rammer for deres liv og deres hverdag. Det er det, der er vores opgave.

Denne opgave bør også forpligte os til at lytte til hinanden i den politiske proces og reelt forsøge at inddrage hinanden i beslutningerne, således at flest muligt i det danske samfund kan føle sig involveret, repræsenteret og engageret i de politiske beslutninger.

Derfor er det ikke sundt for vores demokrati, hvis vi accepterer en politisk kultur, hvor vi deler befolkningen op i får og bukke – i dem og os. Vi har et dejligt homogent - lille men stærkt - land, og der bør derfor kun være ”os”, der tales om – der er ingen grund til at dele danskerne på midten.

Vi danskere har et helt særligt og meget klart fællesskab og det bør også betyde, at vi tilstræber de bedste og bredeste politiske løsninger, så ofte som det overhovedet er muligt.

Det er åbenhed og den reelle interesse for dialog, der er det bedste værn mod magtfuldkommenhed og magtarrogance.

Derfor bør åbenhed og dialog være en hjertesag for alle magthavere – også her i landet. Jeg er overbevist om, at vores demokrati bliver bedre hvis vi insisterer på at lytte. Hvis vi har det udgangspunkt, at de andre også kan have ret. At de kan sige noget fornuftigt, der kan bruges.

Det danske samfund er så stærkt også økonomisk, at der skal være plads til åbent at diskutere samfundsudviklingen, hvad enten det handler om velfærd, skattelettelser, fremtidens sygehusstruktur eller hvad det nu måtte være, der er til debat.

Vi er ikke et samfund i krise. Vi er ikke tvunget til at føre én bestemt nødvendighedens politik. Vi har, som samfund, tværtimod flere og bedre muligheder end måske nogensinde før i historien.

Vi har valgmuligheder og dem skal vi diskutere. Åbent. Og i dialog.

Der er grund til at være stolte over vores land og det vi sammen har opnået gennem generationer. Der er også grund til at være stolte over vores grundlov og vores stærke demokratiske tradition, som ikke mange kan gøres os efter.

Men stolthed er ikke det samme som, at vi skal slappe af og tage alt det vi har for givet. Vi står stadig overfor store udfordringer.

Løsningen på de udfordringer er op til os – ikke kun os politikere, men til alle i samfundet. Sammen kan vi klare det meste. Vi har et samfund, som er organiseret, så vi har de bedste muligheder for altid at kunne gøre det bedre. Grundloven er en afgørende hjørnesteen for vores samfund.

Vi har en grundlov, der styrker Danmark og giver et godt fundament for danskernes daglige liv – vi har en grundlov, vi kan være stolte af.

Det er derfor, vi fejrer den i dag.

Tak for ordet.

Tags

Grundlovstale, Socialdemokratiet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/helle-thorning-schmidts-grundlovstale-2007>